ประโยค ป.ธ. ๘
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๖

๑. ในดอกอุบลเป็นต้น วัตถุแห่งปาราชิก จะครบในดอกใด เมื่อดอกนั้นภิกษุสักว่าเด็ดแล้ว ต้องปาราชิก ฯ ก็ในอุบลชาตินี้ กลีบบัว แม้ที่ข้างข้างหนึ่งแห่งอุบลชาติทั้งหลาย ยังไม่ขาดไปเพียงใด ยังรักษาได้อยู่เพียงนั้น ฯ แต่สำหรับบรรดาปทุมชาติ เมื่อก้านขาดแล้ว ใยข้างในแม้ยังไม่ขาด ก็รักษาไว้ไม่ได้ ฯ ดอกอุบลเป็นต้นที่เจ้าของตัดวางไว้ ดอกใดทำให้วัตถุแห่งปาราชิกเต็ม เมื่อภิกษุยกดอกนั้นขึ้น ก็ต้องปาราชิก ฯ ดอกอุบลเป็นต้น ที่เขามัดเป็นกำไว้ วัตถุแห่งปาราชิกจะเต็มในกำใด เมื่อภิกษุยกกำนั้นขึ้น ก็ต้องปาราชิก ฯ ดอกอุบลเป็นต้น ที่เขามัดเป็นกำใหญ่ไว้ เมื่อภิกษุให้กำใหญ่นั้นเคลื่อนจากฐาน ด้วยอาการอย่างใดอย่างหนึ่งบรรดาอาการ ๖ ต้องปาราชิก ตามนัยที่กล่าวแล้วในหม้อที่ตั้งอยู่บนแผ่นดิน ฯ ดอกอุบลเป็นต้น มีก้านยาว เขาทำเขน็ดไว้ที่ดอกหรือที่ก้าน ลาดหญ้าไว้ที่เชือกบนหลังน้ำ วางไว้หรือผูกไว้ ข้อกำหนดเกี่ยวกับการให้ดอกอุบลเป็นต้นเหล่านั้นเคลื่อนจากฐาน พึงทราบโดยอาการ ๖ อย่าง คือ ด้านยาวกำหนดด้วยปลายดอกและที่สุดก้าน ด้านขวางกำหนดด้วยที่สุดสองข้าง ด้านล่างกำหนดด้วยโอกาสที่ตั้ง ด้านบนกำหนดด้วยหลังแห่งดอกที่อยู่ข้างบน ฯ แม้ภิกษุใดทำให้น้ำไหว ให้เกิดระลอกคลื่น ให้กำดอกไม้ที่เขาวางไว้บนหลังน้ำเคลื่อนจากฐานที่ตั้งเดิมไปแม้เพียงปลายเส้นผม ภิกษุนั้น ต้องปาราชิก ฯ แต่ถ้าเธอกำหนดหมายไว้ว่า ถึงที่นี้แล้ว เราจักถือเอาดังนี้ ยังรักษาอยู่ก่อน ฯ เมื่อเธอยกขึ้นในที่ซึ่งกำดอกไม้ลอยไปถึงแล้ว เป็นปาราชิก ฯ น้ำทั้งสิ้น เป็นฐานของดอกไม้ที่ขึ้นพ้นน้ำแล้ว ฯ เมื่อภิกษุถอนดอกไม้นั้น ยกขึ้นตรงๆ เมื่อปลายของก้านพ้นจากน้ำแค่ปลายเส้นผม ก็ต้องปาราชิก ฯ ภิกษุจับดอกไม้ให้โน้มไป แล้วฉุดมาข้างๆ ถอนขึ้น น้ำไม่เป็นฐาน เมื่อดอกไม้นั้นสักว่าภิกษุถอนขึ้นแล้ว ต้องปาราชิก ฯ ในอรรถกถามหาปัจจรีเป็นต้น ท่านกล่าวคำวินิจฉัย ๒ ข้อนี้ไว้ว่า ดอกไม้ที่มัดเป็นกำ เขาผูกไว้ใน

ที่น้ำ หรือที่ต้นไม้ หรือที่กอไม้ เมื่อภิกษุไม่ได้แก้เชือกผูกออก เป็นแต่ทำให้เลื่อนไปข้างโน้นและข้างนี้ ต้องถุลลัจจัย ฯ เมื่อเชือกผูกเพียงแต่หลุดออก ต้องปาราชิก ฯ ภิกษุแก้เชือกผูกก่อนแล้วนำไปทีหลัง ในดอกไม้ที่เขาผูกไว้นี้ กำหนดฐานโดยอาการ ๖ อย่าง ฯ

๒. สำหรับภิกษุผู้ใคร่จะถือเอาดอกไม้ในกอปทุมพร้อมทั้งกอ พึงทราบกำหนดฐานด้านบนและด้านขวาง ตามขอบเขตน้ำที่ก้านดอกและก้านใบจรดอยู่ ฯ และเมื่อเธอยังไม่ได้ถอนกอปทุมนั้นขึ้น แต่เหนี่ยวดอกหรือใบมาเฉพาะหน้าตน ต้องถุลลัจจัย ฯ พอถอนขึ้น ต้องปาราชิก ฯ เมื่อเธอแม้ไม่ให้ก้านดอกและก้านใบเคลื่อนจากฐาน ถอนกอปทุมขึ้นก่อน ต้องถุลลัจจัย ฯ เมื่อก้านดอกและก้านใบเธอให้เคลื่อนจากฐานในภายหลัง ต้องปาราชิก ฯ ส่วนภิกษุถือเอาดอกในกอปทุมที่เขาถอนขึ้นไว้แล้ว พึงให้ตีราคาภัณฑะปรับอาบัติ ฯ แม้ในดอกที่ทำเป็นกองที่มัดเป็นกำเล็กและที่มัดเป็นกำใหญ่ไว้ซึ่งวางไว้นอกสระ ก็มีนัยเหมือนกันนี้แล ฯ เหง้าบัวหรือรากบัว วัตถุแห่งปาราชิกจะครบด้วยเหง้าหรือรากใด เมื่อภิกษุถอนเหง้าหรือรากนั้นขึ้น ต้องปาราชิก ฯ ก็ในเหง้าและรากบัวนี้ พึงกำหนดฐานตามขอบเขตตรงที่เปือกตมจรดอยู่ ฯ ในมหาอรรถกถานั่นเอง ท่านกล่าวไว้ว่า เมื่อภิกษุถอนเหง้าบัวหรือรากบัวเหล่านั้นขึ้น แม้รากฝอยยังไม่ขาด ก็ยังรักษาได้อยู่ มีใบหรือดอกซึ่งเกิดที่ข้อเหง้าบัวอยู่ แม้ใบและดอกนั้นก็ยังรักษาได้อยู่ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๘
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. อุปฺปลาทีสุ ยสฺมึ ปุปฺเผ วตฺถุ ปูรติ ตสฺมึ ฉินฺนมตฺเต ปาราชิกํ ฯ อุปฺปลชาติกานญฺเจตฺถ ยาว เอกสฺมึปิ ปสฺเส วาโก น ฉิชฺชติ ตาว รกฺขติ ฯ ปทุมชาติกานํ ปน ทณฺเฑ ฉินฺเน อพฺภนฺตเร สุตฺตํ อจฺฉินฺนมฺปิ น รกฺขติ ฯ สามิเกหิ ฉินฺทิตฺวา จปีตานิ อุปฺปลาทีนิ โหนฺติ ยํ วตฺถุ ปูเรติ ตสฺมึ อุทฺธเฏ ปาราชิกํ ฯ หตฺถกพทฺธานิ โหนฺติ ยสฺมึ หตฺถเก วตฺถุ ปูรติ ตสฺมึ อุทฺธเฏ ปาราชิกํ ฯ ภารพทฺธานิ โหนฺติ ตํ ภารํ ฉนฺนํ อาการานํ เยนเกนจิ อากาเรน ฐานา จาเวนฺตสฺส ภุมฺมฏฺฐกุมฺภิยํ วุตฺตนเยน ปาราชิกํ ฯ ทีฆนาฬานิ อุปฺปลาทีนิ ปุปฺเผสุ วา นาเฬสุ วา เวณึ กตฺวา อุทกปิฏฺเฐ รชฺชุเกสุ ติณานิ สนฺถริตฺวา จเปนฺติ วา พนฺธนฺติ วา เตสํ ทีฆโต ปุปฺผคฺเคน จ นาฬนฺเตน จ ติริยํ ปริยนฺเตหิ เหฏฺฐา ปติฏฺฐิโตกาเสน อุทฺธํ อุปริฏฺฐิมสฺส ปิฏฺฐิยาติ ฉหิ อากาเรหิ ฐานา จาวนปริจฺเฉโท เวทิตพฺโพ ฯ โยปิ อุทกปิฏฺฐิยํ จปิตปุปฺผกลาปํ อุทกํ จาเลตฺวา วีจึ อุฏฺฐาเปตฺวา เกสคฺคมตฺตมฺปิ ยถาจิตฏฺฐานโต จาเวติ ปาราชิกํ ฯ อถ ปน ปริกปฺเปติ เอตฺถ คตํ คเหสฺสามีติ รกฺขติ ตาว ฯ คตฏฺฐาเน อุทฺธรโต ปาราชิกํ ฯ อุทกโต อจฺจุคฺคตสฺส ปุปฺผสฺส สกลมฺทกํ ฐานํ ฯ ตํ อุปฺปาเฏตฺวา อุชุกํ อุทฺธรนฺตสฺส นาฬนฺเต เกสคฺคมตฺตํ อุทกโต อติกฺกนฺเต ปาราชิกํ ฯ ปุปฺผํ คเหตฺวา อปนาเมตฺวา ปสฺสโต อากฑฺฒนฺโต อุปฺปาเฏติ น อุทกํ ฐานํ อุปฺปาฏิตมตฺเต ปาราชิกํ ฯ กลาปพทฺธานิ ปุปฺผานิ อุทกฏฺฐาเน วา รุกฺเข วา คจฺเฉ วา พนฺธิตฺวา จเปนฺติ ฯ พนฺธนํ อโมเจตฺวา อิโตจีโตจ กโรนฺตสฺส ถุลฺลจฺจยํ ฯ พนฺธเน มุตฺตมตฺเต ปาราชิกํ ฯ ปจมํ พนฺธนํ โมเจตฺวา ปจฺฉา หรติ เอตฺถ ฉหากาเรหิ ฐานปริจฺเฉโทติ อิทํ อุภยํ มหาปจฺจริยาทีสุ วุตฺตํ ฯ

๒. ปทุมินิยํ ปุปฺผานิ สห ปทุมินิยา คณฺหิตุกามสฺส ปุปฺผนาเฬหิ ปตฺตนาเฬหิ จ ผุฏฺฐอุทกวเสน อุทฺธณฺเจว ติริยญฺจ ฐานปริจฺเฉโท เวทิตพฺโพ ฯ ตํ ปนสฺส ปทุมินึ อนุปฺปาเฏตฺวา ปุปฺผานิ วา ปตฺตานิ วา อตฺตโน อภิมุขํ อากฑฺฒนฺตสฺส ถุลฺลจฺจยํ ฯ อุปฺปาฏิตมตฺเต ปาราชิกํ ฯ ปุปฺผปตฺตนาเฬ ฐานโต อจฺจาเวตฺวาปิ ปฐมํ ปทุมินึ อุปฺปาเฏนฺตสฺส ถุลฺลจฺจยํ ฯ ปจฺฉา ปุปฺผปตฺตนาเฬสุ ฐานา จาวิเตสุ ปาราชิกํ ฯ อุปฺปาฏิตาย ปทุมินิยา ปุปฺผํ คณฺหนฺโต ปน ภณฺฑํ อคฺฆาเปตฺวา กาเรตพฺโพ ฯ พหิ ฐปีเต ราสิกตกลาปพหุภารพหุปุปฺเผปิ เอเสว นโย ฯ ภิสํ วา มูฬาลํ วา เยน วตฺถุ ปูรติ ตํ อุปฺปาเฏนฺตสฺส ปาราชิกํ ฯ กหฺหเมน ผุฏฺโฐกาสวเสน เจตฺถ ฐานํ ปริจฺฉินฺทิตพฺพํ ฯ ตานิ อุปฺปาเฏนฺตสฺส สุขุมํ มูลมฺปิ อจฺฉินฺนํ โหติ รกฺขติ ตาว ภิสปฬิเพ ชาตํ ปตฺตํ วา ปุปฺผํ วา โหติ ตมฺปิ รกฺขตีติ มหาอฏฺฐกถายเมว วุตฺตํ ฯ
